

Svar på skriftligt spörsmål SSS 323/2025 rd

Svar på skriftligt spörsmål om Säkerhets- och kemikalieverkets agerande vid godkännande av växtskyddsmedel

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 323/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Vesa Kallio /cent m.fl.:

På vad grundar sig de extra tester och undersökningar som Säkerhets- och kemikalieverket kräver och som avviker från EU-lagstiftningen,

varför iakttas inte Europeiska unionens gemensamma lagstiftning om växtskyddsmedel vid godkännandet av växtskyddsmedel i Finland, och

varför är tillstånden för växtskyddsmedel inte i kraft tills vidare?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Växtskyddsmedel är preparat som används för att skydda odlingsväxternas tillväxt. Genom att använda växtskyddsmedel säkerställer man en god skörd av hög kvalitet. Det är fråga om preparat som är avsedda att vara skadliga och på så sätt kan de också medföra risker för miljön eller människors hälsa. Syftet med växtskyddslagstiftningen är att säkerställa en hög skyddsnivå för både människors och djurs hälsa och för miljön och samtidigt trygga konkurrenskraften hos gemenskapens jordbruk.

Bestämmelser om godkännande av växtskyddsmedel finns i växtskyddsmedelsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden). Förordningen om växtskyddsmedel innehåller tidsfrister för godkännande av växtskyddsmedel. Tillståndet för ett växtskyddsmedel kan vara i kraft högst ett år efter det att godkännandet av de verksamma ämnena i växtskyddsmedlet har upphört att gälla. Tillstånden för växtskyddsmedel är tidsbegränsade för att myndigheten regelbundet i ljuset av ny kunskap ska kunna granska att användningen av preparatet fortfarande är säker. Växtskyddsmedel godkänns nationellt separat i varje land. I Finland får endast växtskyddsmedel som godkänts i Finland användas. I tillståndsprocessen kontrolleras att endast sådana preparat vars användning har visat sig vara säker kan godkännas för marknadsföring och användning.

Förordningen förutsätter att den som ansöker om tillstånd lämnar in ett informations- och forskningspaket som avses i lagstiftningen och som behandlas och bedöms på det sätt som fastställts i lagstiftningen. En del av uppgifterna är modeller. Uppgifter om lokala förhållanden ska användas för modellerna. De nordliga förhållandena i Finland avviker från förhållandena i andra länder i den nordliga zonen och därför måste vissa modeller i de ansökningar som lämnas in till Finland göras med uppgifter som motsvarar förhållandena i Finland. Detta görs för att det ska vara möjligt att bedöma hur växtskyddsmedlet beter sig i finländska förhållanden. För en del modeller kräver även Sverige och Danmark att modellerna görs antingen med deras egna nationella modeller eller med speciella uppgifter. Informationen och forskningen är föremål för ett omfattande riskbedömningsarbete som styrs av anvisningar från kommissionen och Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet Efsa.

Växtskyddsmedelsförordningen antogs 2009. Kommissionen har genom genomförandeakter innehållsmässigt utvecklat tillståndssystemet under årens lopp. Både de forskningskrav som förutsätts i ansökan om tillstånd för växtskyddsmedel och bedömningsanvisningarna för forskningen har utvecklats i enlighet med den vetenskapliga utvecklingen och blivit mer omfattande och krävande. Växtskyddsmedelsförordningen innehåller tidsfrister för godkännande av växtskyddsmedel, men dessa tidsfrister har inte förlängts trots att godkännandearbetets omfattning har ökat.

Godkännande av växtskyddsmedel vid Säkerhets- och kemikalieverket har under årens lopp varit överbelastat och lagstiftningens tidsfrister har inte hållit. Det finns många orsaker till köbildningen i tillståndssystemet. Godkännandearbetet förutsätter stor expertis och har enligt beskrivningen ovan blivit mer utmanande. Statens budgetnedskärningar har tvingat Säkerhets- och kemikalieverket att minska antalet anställda 2024. Detta har lett till en allt större överbelastning av tillståndssystemet.

Säkerhets- och kemikalieverket har meddelat att köerna vid ansökan om tillstånd för växtskyddsmedel inte kan avhjälpas effektivt med de nuvarande tekniska resurserna och det nuvarande antalet anställda.

Växtskyddsmedelsgruppen vid Säkerhets- och kemikalieverket fick i somras 50 000 euro i årets andra tilläggsbudget för att avhjälpa överbelastningen av handläggningen av växtskyddsmedelsansökningar. Finansieringen har nyligen beviljats, så projektet är fortfarande i startgroparna, men det förväntas att projektet utreder den övergripande situationen och gör det möjligt att börja avveckla överbelastningen. Myndigheten har förbundit sig att göra processerna lättare och smidigare för att göra det möjligt att avhjälpa överbelastningen vid handläggningen av tillståndsansökningar.

Helsingfors 22.10.2025

Jord- och skogsbruksminister Sari Essayah